

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพ และปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพ และปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 และ 2) เปรียบเทียบสภาพ และปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ประเภทของสถานศึกษา และที่ตั้งของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สถานศึกษา จำนวน 114 แห่ง ได้มาโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นด้านสภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมชาติ เท่ากับ 0.97 และ ด้านปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมชาติ เท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพ และปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 สรุปผลได้ดังนี้

1.1 สภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักความเสมอภาค รองลงมา คือ หลักคุณธรรม/จริยธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1.1 สภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในหลักประสิทธิภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาใช้ทรัพยากรทุกด้านให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถ เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคลากร นักเรียน และชุมชน รองลงมา คือ สถานศึกษาลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เพื่ออำนวยความสะดวก และลดภาระค่าใช้จ่าย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาปฏิบัติงานโดยใช้เทคนิค และเครื่องมือทางการบริหารจัดการที่เหมาะสม

1.1.2 สภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในหลักประสิทธิผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาได้กำหนดวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ที่สามารถตอบสนองความต้องการของบุคลากร นักเรียน และชุมชน รองลงมา คือ สถานศึกษาสามารถสร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีผลการปฏิบัติงานที่บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายตามแผนที่วางไว้

1.1.3 สภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในหลักการตอบสนอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน รองลงมา คือ สถานศึกษาจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน และมีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดการศึกษาตอบสนองตามคาดหวัง และความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

1.1.4 สภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในหลักการรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองอย่างถูกต้องครบถ้วน โดยมีเอกสาร หลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้ รองลงมา คือ สถานศึกษาพัฒนางานของสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติให้เกิดผลงานประจักษ์ต่อสังคม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาและผลกระทบใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติงาน

1.1.5 สภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในหลักเปิดเผย/โปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนการดำเนินงานของฝ่ายงาน/กลุ่มสาระฯ ในแผนปฏิบัติการด้วยความเหมาะสม รองลงมา คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการจัดระบบมาตรฐานการควบคุมภายในของสถานศึกษาที่ชัดเจน

1.1.6 สภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากรด้วยความยุติธรรมเสมอภาค เป็นธรรมและชอบธรรม รองลงมา คือ สถานศึกษากำหนดระเบียบ วินัย การลงโทษผู้ประพฤติผิดตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และจรรยาบรรณ ด้วยความยุติธรรมเสมอภาค เป็นธรรม

และขอพรรณม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษากำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อตกลง หรือแนวทางบริหารงานในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการควบคุมดูแล

1.1.7 สภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในหลักความเสมอภาค โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการปฏิบัติกับครูและบุคลากรอย่างเท่าเทียมในเรื่องการเข้ารับการฝึกอบรม รองลงมา คือ สถานศึกษามีการปฏิบัติให้นักเรียนได้รับบริการในการจัดการศึกษาโดยไม่มีการแบ่งแยก ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา อายุ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการปฏิบัติให้นักเรียนได้รับบริการในการจัดการศึกษา โดยไม่มีการแบ่งแยกความพิการ/สภาพทางกายหรือสุขภาพ และสถานะของบุคคล

1.1.8 สภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในหลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีกระบวนการให้ครู ผู้ปกครองและนักเรียนมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ร่วมกัน รองลงมา คือ สถานศึกษามีกระบวนการให้ครู ผู้ปกครองและนักเรียนมีโอกาสร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญเกี่ยวข้องร่วมกันในการพัฒนาสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีกระบวนการให้ครู ผู้ปกครองและนักเรียนมีโอกาสร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

1.1.9 สภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในหลักการกระจายอำนาจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดการศึกษาโดยมุ่งสร้างความพึงพอใจ มีการปรับปรุง กระบวนการเพื่อผลการดำเนินงานที่ดี รองลงมา คือ สถานศึกษามีการมอบอำนาจ และกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจ และการดำเนินงานให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากร และภารกิจให้แก่ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และชุมชนดำเนินการแทน โดยมีอิสระตามสมควร

1.1.10 สภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในหลักคุณธรรม/จริยธรรม โดยรวมมีอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดการศึกษาโดยยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย รองลงมา คือ ครูและบุคลากรของสถานศึกษาเป็นผู้ยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน และจรรยาบรรณ

วิชาชีพ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูและบุคลากรของสถานศึกษาทำงานเชิงรุก คิดเชิงบวกและมีจิตบริการ

1.2 ปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักประสิทธิภาพ รองลงมา คือ หลักประสิทธิผล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักความเสมอภาค เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.2.1 ปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในหลักประสิทธิภาพ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาปฏิบัติงานโดยใช้เทคนิค และเครื่องมือทางการบริหารจัดการที่เหมาะสม รองลงมา คือ สถานศึกษาลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เพื่ออำนวยความสะดวก และลดภาระค่าใช้จ่าย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษายกเลิกภารกิจที่ซ้ำซ้อนและไม่มีความจำเป็น

1.2.2 ปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในหลักประสิทธิผล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาได้กำหนดวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ที่สามารถตอบสนองความต้องการของบุคลากร นักเรียน และชุมชน รองลงมา คือ สถานศึกษามีผลการปฏิบัติงานที่บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายตามแผนที่วางไว้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการติดตาม ประเมินผล พัฒนา และปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

1.2.3 ปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในหลักการตอบสนอง โดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน และมีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย รองลงมา คือ สถานศึกษาจัดการศึกษาตอบสนองตามคาดหวัง และความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาให้บริการต่อผู้ปกครองและนักเรียนภายในระยะเวลาที่กำหนด

1.2.4 ปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในหลักการรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหา และผลกระทบใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติงาน รองลงมา คือ สถานศึกษาจัดทำระบบการรายงานความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษารายงานผลการพัฒนาการศึกษาต่อหน่วยงานที่กำกับดูแล และต่อสาธารณชน

1.2.5 ปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในหลักเปิดเผย/โปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง รองลงมา คือ สถานศึกษามีการประเมินผล และรายงานการบริหารงานโดยเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการจัดระบบมาตรฐานการควบคุมภายในของสถานศึกษาที่ชัดเจน

1.2.6 ปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษากำหนดระเบียบ วินัย การลงโทษผู้ประพฤติผิดตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และจรรยาบรรณ ด้วยความยุติธรรมเสมอภาค เป็นธรรมและชอบธรรม รองลงมา คือ สถานศึกษากำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อตกลง หรือแนวบริหารงานในสถานศึกษา โดยบุคลากรพร้อมใจ และเต็มใจปฏิบัติ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษากำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อตกลง หรือแนวทางบริหารงานในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการควบคุมดูแล

1.2.7 ปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในหลักความเสมอภาค โดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการปฏิบัติให้นักเรียนได้รับการจัดการศึกษาโดยไม่มีการแบ่งแยก ชาย/หญิง รองลงมา คือ สถานศึกษามีการปฏิบัติให้นักเรียนได้รับการจัดการศึกษาโดยไม่มีการแบ่งแยก ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา อายุ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการปฏิบัติกับครูและบุคลากรอย่างเท่าเทียมในเรื่องการเข้ารับการฝึกอบรม

1.2.8 ปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในหลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมในกระบวนการพัฒนาสถานศึกษา รองลงมา คือ สถานศึกษาแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองและนักเรียนที่เป็นข้อตกลงร่วมกัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีกระบวนการให้ครู ผู้ปกครองและนักเรียนมีโอกาสร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

1.2.9 ปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในหลักการกระจายอำนาจ โดยรวม

อยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการมอบอำนาจ และกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจ และการดำเนินงานให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม รองลงมา คือ สถานศึกษามีการถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากร และภารกิจให้แก่ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และชุมชนดำเนินการแทน โดยมีอิสระตามสมควร และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดการศึกษาโดยมุ่งสร้างความพึงพอใจ มีการปรับปรุง กระบวนการ เพื่อผลการดำเนินงานที่ดี

1.2.10 ปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในหลักคุณธรรม/จริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูและบุคลากรของสถานศึกษาเป็นผู้ยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน และจรรยาบรรณวิชาชีพ รองลงมา คือ สถานศึกษาจัดการศึกษาโดยคำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูและบุคลากรของสถานศึกษาเป็นผู้มีความซื่อสัตย์และกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง

2. การเปรียบเทียบสภาพ และปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ประเภทของสถานศึกษา และที่ตั้งของสถานศึกษา สรุปผลได้ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบสภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ประเภทของสถานศึกษา และที่ตั้งของสถานศึกษา พบว่า

2.1.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก กับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีสภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมาภิบาล โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.1.2 สถานศึกษาประเภทโรงเรียนประถม กับโรงเรียนขยายโอกาสมีสภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมาภิบาล โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี 6 ด้านที่แตกต่างกัน คือ สถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนประถม และโรงเรียนขยายโอกาส มีสภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมาภิบาล ในหลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักเปิดเผย/โปร่งใส หลักนิติธรรม และหลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ แตกต่างกัน โดยโรงเรียนประรมมีสภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมาภิบาล สูงกว่าโรงเรียนขยายโอกาส

2.1.3 สถานศึกษาที่มีที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล กับนอกเขตเทศบาล มีสภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมาภิบาล โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ประเภทของสถานศึกษา และที่ตั้งของสถานศึกษา พบว่า

2.2.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก กับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดา โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2.2 สถานศึกษาประเภทโรงเรียนประถมศึกษา กับโรงเรียนขยายโอกาส มีปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี 1 ด้านที่แตกต่างกัน คือ สถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนประถม และโรงเรียนขยายโอกาส มีปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดา ในหลักประสิทธิภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย โดยโรงเรียนประถมมีปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดา ในหลักประสิทธิภาพ สูงกว่าโรงเรียนขยายโอกาส

2.2.3 สถานศึกษาที่มีที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล กับนอกเขตเทศบาล มีปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี 1 ด้านที่แตกต่างกัน คือ สถานศึกษาที่มีที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล กับนอกเขตเทศบาล มีปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดา หลักความเสมอภาค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย โดยสถานศึกษาในเขตเทศบาล มีปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดา มากกว่าโรงเรียนขยายโอกาสสูงกว่าสถานศึกษานอกเขตเทศบาล

อภิปรายผล

1. การศึกษาสภาพ และปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

1.1 สภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมดาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อลิษา ตั้งอยู่สูง (2555, หน้า 69) เรื่อง การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 มีการปฏิบัติในระดับมาก ทั้งโดยรวม และรายด้าน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ประสพโชค ม่วงทา (2556, หน้า 98) เรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก งานวิจัยของ ระวินันท์ สอทองโชติหิรัญ (2558, หน้า 107) เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก งานวิจัยของ วัฒนกรณ์ จิวาลักษณ์ (2559, หน้า 68) เรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี พบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก งานวิจัยของ ทวีวัฒน์ อินทรประเสริฐ (2559, หน้า 1310) เรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 17 พบว่า การปฏิบัติงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 17 โดยรวมอยู่ในระดับมาก งานวิจัยของ ภัทรวดี อุทัยกรณ์ (2559, หน้า 62) เรื่อง การบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอเขาคิชฌกูฏ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาในกลุ่มอำเภอเขาคิชฌกูฏ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ งานวิจัยของ ชีรัช บัวศรี (2560, หน้า 88) เรื่อง การบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม และรายด้าน

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาต่างให้ความสำคัญกับการเป็นสถานศึกษาธรรมาภิบาล ซึ่งหลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่สำคัญของทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาค ประชาชน เนื่องจากธรรมาภิบาลเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อกัน และเป็นแนวทางใน การจัดระเบียบเพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ตั้งอยู่ในความถูกต้องเป็น ธรรม นอกจากนี้หน่วยงานต้นสังกัดตั้งแต่ระดับประเทศ จนถึงระดับเขตพื้นที่การศึกษายังให้ ความสำคัญโดยกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นนโยบายของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร จัดการ ที่เน้นการพัฒนาหน่วยงานในสังกัด ให้เป็นหน่วยงานที่มีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาท ภารกิจ สามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ แยกแยะบทบาทหน่วยงานแต่ละ ระดับอย่างชัดเจน เช่น ระดับปฏิบัติ ระดับที่ทำหน้าที่ในการกำกับติดตาม เป็นหน่วยงานที่มีจิต สมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล และโปร่งใส เป็นองค์กรที่ปราศจากการทุจริตคอร์รัปชั่น ปรับ

วัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม และใช้ระบบการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นคุณธรรมและความโปร่งใสในการทำงานตามหลักการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ และการกำหนดนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่ได้ดำเนินการสร้างธรรมาภิบาลในด้านการเงินให้กับโรงเรียนในสังกัด ให้มีการจัดทำบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นฐานข้อมูลที่สำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และสามารถปฏิรูปการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นแนวทางในการใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลได้อย่างต่อเนื่องเป็นระบบ เป็นต้น ด้วยการเห็นถึงความสำคัญของธรรมาภิบาลของหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ จนถึงสถานศึกษาเช่นนี้ทำให้สภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาประเด็น ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักความเสมอภาค อาจเนื่องมาจากความเสมอภาคเป็นสิ่งสำคัญประการแรกที่ประชาชนทุกคนพึงได้รับจากการบริการของหน่วยงานของรัฐบาล รวมถึงสถานศึกษาด้วย เพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคมมากเกินไป สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2554, เว็บไซต์) ที่กล่าวว่า ความเสมอภาคเป็นการปฏิบัติราชการที่ต้องให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกด้านชายหญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม และอื่น ๆ อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียมกันของการเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคมด้วย ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาบางแห่งยังยึดติดอยู่กับระบบบริหารงานแบบดั้งเดิม ซึ่งหลักประสิทธิภาพนั้น เป็นการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสม ทั้งนี้ ต้องมีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เพื่ออำนวยความสะดวก และลดภาระค่าใช้จ่าย ตลอดจนยกเลิกภารกิจที่ซ้ำซ้อนและไม่มีผลจำเป็น

1.2 ปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสพโชค ม่วงทา (2556, หน้า 98) เรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีราชู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่า ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับน้อย ทั้งในภาพรวมและรายด้าน และงานวิจัยของ ธีรช บัวศรี (2560, หน้า 88) เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาเลย เขต 2 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยทั้งในภาพรวมและรายด้าน

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดนโยบาย และแนวทางการดำเนินงานมา ให้อย่างชัดเจนแล้ว ทำให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้อย่างสะดวก นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ยังมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างสม่ำเสมออีกด้วย จึงทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้รับการแก้ไขได้อย่างรวดเร็ว จึงทำให้มีปัญหาการเป็น สถานศึกษาธรรมาภิบาลของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาประเด็น ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาบางแห่งยังยึดติดอยู่กับระบบบริหารงานแบบดั้งเดิม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (2562, หน้า 40 - 45) ที่กล่าวว่า ปัญหาในการผลักดันการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ว่าประสิทธิภาพเป็นหลักการที่มุ่งเน้นการ ปฏิบัติราชการที่ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน แต่ในความเป็นจริงแล้ว การปฏิบัติราชการมีกฎระเบียบ ขั้นตอน และลำดับชั้นบังคับบัญชาจำนวนมาก ทำให้การปฏิบัติงานเรื่องหนึ่งต้องใช้ระยะเวลานาน และเป็นการเพิ่มต้นทุน ในการดำเนินการ ตามมา ส่วน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักความเสมอภาค สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (2562, หน้า 40 - 45) ที่กล่าวว่า ปัญหาใน การผลักดันการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ว่า ความเสมอภาค เป็นหลักการที่มุ่งเน้นให้การ ปฏิบัติราชการต้องให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน และต้องคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียมของการเข้าถึง บริการสาธารณะของกลุ่มบุคคลผู้ด้อย โอกาสในสังคมด้วย โดยในความเป็นจริงแม้การพัฒนา ประเทศในช่วงเวลาที่ผ่านมามีระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนบางกลุ่มให้ดีขึ้น แต่ประชาชน ส่วนหนึ่งยังคงประสบปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงบริการสาธารณะ สาธารณูปโภค และสวัสดิการของรัฐ ซึ่งก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำอยู่

2. การเปรียบเทียบสภาพ และปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามขนาดของ สถานศึกษา ประเภทของสถานศึกษา และที่ตั้งของสถานศึกษา อภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบสภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามขนาดของ สถานศึกษา ประเภทของสถานศึกษา และที่ตั้งของสถานศึกษา อภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก กับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีสภาพการเป็น สถานศึกษาธรรมาภิบาล โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติยา

ตั้งอยู่สูง (2555, หน้า 69) เรื่อง การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า ขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาล โดยภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ วัฒนกรณ์ จิวาลักษณ์ (2559, หน้า 68) เรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี พบว่า ผลการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา

อาจเนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีอยุธยา เขต 2 ให้ความสำคัญกับสถานศึกษาในสังกัดไม่ว่าขนาดเล็ก หรือขนาดใหญ่เหมือนกัน เช่น การกำหนดนโยบายการดำเนินงานการรวมโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อเป็นการตอบสนองต่อมาตรการการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการ กำหนดเป้าหมายและนโยบายกำลังคนภาครัฐ (คปร.) โดยเพิ่มประสิทธิภาพลดความสูญเปล่าของโรงเรียนขนาดเล็กด้วยมาตรการที่เหมาะสม จัดควบรวมโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่เพื่อเพิ่มขนาดโรงเรียน เร่งดำเนินการให้โรงเรียนขนาดเล็กมีคุณภาพที่ดีขึ้นด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทำให้สภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมาภิบาลระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็ก กับสถานศึกษาขนาดใหญ่ ไม่แตกต่างกัน

2.1.2 สถานศึกษาประเภทโรงเรียนประถม กับ โรงเรียนขยายโอกาสมีสภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมาภิบาล โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี 6 ด้านที่แตกต่างกัน คือ สถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนประถม กับ โรงเรียนขยายโอกาส มีสภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมาภิบาล ในหลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักเปิดเผย/โปร่งใส หลักนิติธรรม และหลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ แตกต่างกัน โดยโรงเรียนประถมมีสภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมาภิบาล สูงกว่าโรงเรียนขยายโอกาส ซึ่งมีประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

หลักประสิทธิภาพ อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนขยายโอกาสเป็นการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งอาจมีความพร้อมด้านอาคาร สถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน บุคลากร และงบประมาณน้อยกว่าโรงเรียนประถมศึกษา จึงทำให้การดำเนินงานตามหลักประสิทธิภาพ ได้แก่ การปฏิบัติงานโดยใช้เทคนิค และเครื่องมือทางการบริหารจัดการ ใช้ทรัพยากรทุกด้านให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถ เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคลากร นักเรียน และชุมชน การลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวก และลดภาระค่าใช้จ่าย จึงทำให้มีสภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมาภิบาลในหลักประสิทธิภาพ น้อยกว่าโรงเรียนประถมศึกษา

หลักประสิทธิผล อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนขยายโอกาสมีความพร้อมด้านทรัพยากรน้อยกว่าโรงเรียนประถมศึกษา ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ หรือบุคลากรทำให้การดำเนินงานตามหลักประสิทธิภาพ ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ที่สามารถตอบสนองความต้องการของบุคลากร นักเรียน และชุมชน การสร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน การปฏิบัติงานที่บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายตามแผนที่วางไว้ การจัดการความเสี่ยง และมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ และการติดตาม ประเมินผล พัฒนา และปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เกิดข้อจำกัดมากกว่าโรงเรียนประถม จึงทำให้มีสภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาลในหลักประสิทธิผล น้อยกว่าโรงเรียนประถมศึกษา

หลักการตอบสนอง อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนขยายโอกาสเป็นการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่มีฐานะไม่ดี จึงไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แต่ต้องการให้เด็กช่วยงานบ้าน นอกจากนี้ผู้ปกครองบางคนในท้องถิ่นนิยมส่งบุตรหลานไปทำงานหารายได้ช่วยครอบครัว ทำให้การตอบสนองตามคาดหวัง และความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ไม่ตรงตามความต้องการ จึงทำให้มีสภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาลในหลักการตอบสนอง น้อยกว่าโรงเรียนประถมศึกษา

หลักเปิดเผย/โปร่งใส อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนขยายโอกาสเป็นการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งอาจมีการดำเนินงานด้านงบประมาณยังไม่เพียงพอใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งในบางครั้งอาจมีการจัดระบบมาตรฐานการควบคุมภายในของสถานศึกษาที่ยังไม่ชัดเจน จึงทำให้มีสภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาลในหลักเปิดเผย/โปร่งใส น้อยกว่าโรงเรียนประถมศึกษา

หลักนิติธรรม อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนขยายโอกาสเป็นการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจึงอาจกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อตกลง หรือแนวทางการบริหารงานในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการควบคุมดูแลไม่ดีนัก จึงทำให้มีสภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาลในหลักนิติธรรม น้อยกว่าโรงเรียนประถมศึกษา

หลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนขยายโอกาสมีการประชาสัมพันธ์เพื่อชักจูงเด็กเข้าเรียนต่อทำได้ไม่ครอบคลุมทั้งอำเภอ และขาดการประสานงานและวางแผนร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จึงทำให้ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมในกระบวนการพัฒนาสถานศึกษายังไม่ดีนัก จึงทำให้มีสภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาลในหลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ น้อยกว่าโรงเรียนประถมศึกษา

2.1.3 สถานศึกษาที่มีที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล กับนอกเขตเทศบาล มีสภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาล โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ให้ความสำคัญกับสถานศึกษาในสังกัดไม่ว่าจะตั้งอยู่ในเขตเทศบาล หรือหรือนอกเขตเทศบาลก็ตาม

2.2 การเปรียบเทียบปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ประเภทของสถานศึกษา และที่ตั้งของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก กับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาล โดยรวมไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาทุกแห่งทั้งขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ เป็น โรงเรียนประถมศึกษา หรือโรงเรียนขยายโอกาส ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล หรือนอกเขตเทศบาล อยู่ภายใต้ นโยบายเดียวกันของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จึงมีการดำเนินงานเหมือนกัน ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจะไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อภิปรายผลดังนี้

2.2.1 สถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนประถมศึกษา กับโรงเรียนขยายโอกาส มีปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาล ในหลักประสิทธิภาพ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนประถมศึกษาถึงแม้จะมีทรัพยากรทางการบริหารที่พร้อมมากกว่าโรงเรียนขยายโอกาส แต่ในบางครั้งอาจพบปัญหาบางประการ โรงเรียนบางแห่งยังไม่ยกเลิกภารกิจที่ล่าสมัยและไม่มีความจำเป็น ยังลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวก และลดภาระค่าใช้จ่ายไม่ได้ จึงทำให้มีปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาลในหลักประสิทธิภาพ มากกว่าโรงเรียนขยายโอกาส

2.2.2 สถานศึกษาที่มีที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล กับนอกเขตเทศบาล มีปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาล หลักความเสมอภาค แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาที่มีที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่นักเรียนมีฐานะ และเศรษฐกิจ และความเชื่อทางศาสนา หลากหลาย ในบางครั้งจึงทำให้การปฏิบัติบนความเสมอภาคทำได้ยากกว่า สถานศึกษาที่มีที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลซึ่งส่วนใหญ่ต้องอยู่ในหมู่บ้าน ในชุมชนที่นักเรียนมีฐานะ เศรษฐกิจ และความเชื่อทางศาสนาเหมือนกัน จึงทำให้มีปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาลในหลักความเสมอภาค มากกว่าสถานศึกษาที่มีที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาลในหลักประสิทธิภาพ ข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาปฏิบัติงานโดยใช้เทคนิค และเครื่องมือทางการบริหารจัดการที่เหมาะสม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำเทคนิคและเครื่องมือทางการบริหารจัดการมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาลในหลักประสิทธิผล ข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาได้กำหนดวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ที่สามารถตอบสนองความต้องการของบุคลากร นักเรียน และชุมชน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึงความต้องการของบุคลากร นักเรียน และชุมชน โดยการสำรวจความคิดเห็น หรือสำรวจความต้องการของบุคลากร นักเรียน และชุมชน ก่อนที่จะมีการดำเนินงานในโครงการใด ๆ

1.3 ปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาลในหลักการตอบสนอง ข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน และมีการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้มีการพัฒนาตนเอง สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย โดยคำนึงถึงนักเรียนเป็นหลัก

1.4 ปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาลในหลักภาวะรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ ข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหา และผลกระทบใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเรียนรู้ เตรียมการจัดระบบการแก้ไขปัญหาอยู่เสมอ

1.5 ปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาลในหลักเปิดเผย/โปร่งใส ข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง

1.6 ปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาลในหลักกนิติธรรม ข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษากำหนดระเบียบ วินัย การลงโทษผู้ประพฤติผิดตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และจรรยาบรรณ ด้วยความยุติธรรมเสมอภาค เป็นธรรมและชอบธรรม ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดระเบียบ วินัย การลงโทษผู้ประพฤติผิดตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และจรรยาบรรณ ด้วยความยุติธรรมเสมอภาค เป็นธรรมและชอบธรรม

1.7 ปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาลในหลักความเสมอภาค ข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการปฏิบัติให้นักเรียนได้รับบริการในการจัดการศึกษาโดยไม่มีแบ่งแยกชาย/หญิง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรปลูกฝัง และส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยไม่มีแบ่งแยกชาย/หญิง

1.8 ปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาลในหลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ ข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมในกระบวนการพัฒนาสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมในกระบวนการพัฒนาสถานศึกษา

1.9 ปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาลในหลักการกระจายอำนาจ ข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการมอบอำนาจ และกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจ และการดำเนินงานให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมอบอำนาจ และกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจ และการดำเนินงานให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

1.10 ปัญหาการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาลในหลักคุณธรรม/จริยธรรม ข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูและบุคลากรของสถานศึกษาเป็นผู้ยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน และจรรยาบรรณวิชาชีพ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรปลูกฝังให้ครูและบุคลากรของสถานศึกษาเป็นผู้ยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน และจรรยาบรรณวิชาชีพ

1.11 จากผลการวิเคราะห์ที่พบว่า สถานศึกษาประเภท โรงเรียนประถม กับ โรงเรียนขยายโอกาสมีสภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาล โดยรวมแตกต่างกัน โดยโรงเรียนประถมมีสภาพการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาล สูงกว่าโรงเรียนขยายโอกาส ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาคควรคำนึงถึงการพัฒนาโรงเรียนขยายโอกาสให้เป็นไปตามหลักธรรมดาภิบาล โดยกรณีพิเศษ ติดตามอยู่เสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีอยุธยา เขต 2

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการเป็นสถานศึกษาธรรมดาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีอยุธยา เขต 2